

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
ATATÜRK EĞİTİM FAKÜLTESİ

EĞİTİM
BİLİMLERİ
DERGİSİ

JOURNAL OF EDUCATIONAL SCIENCES

CİLT • SAYI / VOLUME • ISSUE: 60 YIL • YEAR: 2024

ONLINE ISSN: 2147-5202

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi • Journal of Educational Sciences

6 Aylık Hakemli Akademik Dergi / Biannual Peer-Reviewed Academic Journal

Yıl • Year: Temmuz • July 2024, Cilt-Sayı • Volume-Issue: 60

Online ISSN: 2147-5202

Marmara Üniversitesi Rektörlüğü Adına İmtiyaz Sahibi • Owner

Prof. Dr. Mustafa KURT (Rektör • Rector)

Derginin Sahibi • Owner of the Journal

Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Adına / On behalf of Marmara University, Atatürk Education Faculty

Prof. Dr. Seyfi KENAN (Dekan • Dean)

Editör • Editor

Prof. Dr. Sibel CENGİZHAN, Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

Editör Yardımcıları • Assistant Editors

Doç. Dr. Durmuş ÜMMET, Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

Arş. Gör. Mehmet UĞUZ, Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

Alan Editörleri • Field Editors

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık

Prof. Dr. Halil EKŞİ, Marmara Üniversitesi, h.eksi70@gmail.com

Dr. Erdem SEVİM, Hakkari Üniversitesi, erdemsvm@hotmail.com

Eğitim Yönetimi

Prof. Dr. Münevver ÇETİN, Marmara Üniversitesi, mcetin@marmara.edu.tr

Doç. Dr. A. Faruk LEVENT, faruk.levent@marmara.edu.tr

Dr. Mustafa DERVİŞOĞULLARI, Milli Savunma Üniversitesi, mdervisogullari@hotmail.com

Eğitim Programları ve Öğretim

Prof. Dr. Seyfi KENAN, Marmara Üniversitesi, seyfi.kenan@marmara.edu.tr

Doç. Dr. Doç. Dr. Esmâ GENÇ, Marmara Üniversitesi, esma.genc@marmara.edu.tr

Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme

Dr. Öğr. Üyesi Müge ULUMAN MERT, Marmara Üniversitesi, mugeuluman@marmara.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Münevver BAŞMAN, Marmara Üniversitesi, munevver.kaya@marmara.edu.tr

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

Doç. Dr. Hasan ÖZGÜR, Trakya Üniversitesi, hasanozgur@trakya.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Feride KARACA, Marmara Üniversitesi, krcferide@gmail.com

Güzel Sanatlar Eğitimi

Prof. Dr. Mustafa USLU, Marmara Üniversitesi, muslu@marmara.edu.tr

Doç. Dr. Prof. Dr. F. Evren DAŞDAĞ, evren.dasdag@marmara.edu.tr

Doç. Dr. İzzet YÜCETOKER, Marmara Üniversitesi, izzetyucetoker@marmara.edu.tr

Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi

Prof. Dr. Emin AYDIN, Marmara Üniversitesi, eaydin@marmara.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Oya AĞLARCI ÖZDEMİR, Marmara Üniversitesi, oyaglarci@hotmail.com

Özel Eğitim

Prof. Dr. Prof. Dr. F. Nur AKÇİN, nakcin@marmara.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Onur ÖZDEMİR, onur.ozdemir@marmara.edu.tr

Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi

Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALIN, Marmara Üniversitesi, mustafas.kacalin@marmara.edu.tr

Doç. Dr. Akif PAMUK, akifpamuk@marmara.edu.tr

Temel Eğitim

Prof. Dr. Gülden UYANIK, guyanik@marmara.edu.tr

Doç. Dr. Bülent ÖZDEN, bulent.ozden@marmara.edu.tr

Yabancı Diller Eğitimi

Prof. Dr. Feruzan GÜNDOĞAR, Marmara Üniversitesi, feruzan.gundogar@marmara.edu.tr

Doç. Dr. Gökçe KURT TİFTİK, gokce.kurt@marmara.edu.tr

Yayın Kurulu • Editorial Board*

Prof. Dr. Seyfi KENAN, Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Ahmet ŞİRİN, Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Levent DENİZ, Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Mustafa KAÇALIN, Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Christopher DAY, Nottingham University, İNGİLTERE
Prof. Dr. Gabriela KELEMEN, University of Aurel Arad Vlaicu, ROMANYA
Prof. Dr. David T. HANSEN, Columbia University, AMERİKA
Prof. Dr. Dalila LINO, Polytechnic Institute of Lisbon, PORTEKİZ
Prof. Dr. Elena Gomez PARRA, University of Cordoba, İSPANYA
Prof. Dr. Katerina PLAKITSI, University of Ioannina, YUNANİSTAN
Prof. Dr. Feruzan GÜNDOĞAR, Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Fatma Nur AKÇİN, Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Mesut ŞEN, Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Mustafa USLU, Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Münevver CETİN, Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Feride KARACA, Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Osman SEZGİN, Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Mie SHIGEMITSU, Osaka University, JAPONYA
Dr. Bernhard STREITWIESER, Northwestern University, AMERİKA
Dr. Jian HENG, National Institute of Education, SİNGAPUR

Makale Düzenleme • Editing Articles

Arş. Gör. Mehmet UĞUZ, Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

İngilizce Düzenleme • Language Review

Arş. Gör. Dr. Seyra ÇAKIR, Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

Dizgi • Typesetting

Hakan TEMELOĞLU
Elif TUFAN KIRKIL
Burcu YILDIRIM

Marmara Üniversitesi Yayınevi • Marmara University Press

Adres • Address: Göztepe Kampüsü 34722 Kadıköy, İstanbul
Tel • Phone: +90 (216) 777 14 00 **Faks • Fax:** +90 (216) 777 14 01
E-posta • E-mail: yayinevi@marmara.edu.tr

İletişim Bilgileri • Contact Details

Adres • Address: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi
Marmara Üniversitesi Göztepe Kampüsü 34722 / Kadıköy, İstanbul
Tel • Phone: +90 (216) 777 26 00 **Faks • Fax:** +90 (216) 777 26 01
E-posta: aef@marmara.edu.tr

* Soyadına göre alfabetik sırayla / In alphabetical order by surname

Dizinleme Bilgileri • Abstracting & Indexing

EBSCO, DOAJ (Directory of Open Access Journals), ULRICHSWEB (Global Serials Directory), Citefactor, ResearchBib, InfoBase, Crossref, TÜBİTAK Ulakbim Sosyal Bilimler Veri Tabanı, Türk Eğitim İndeksi, Arastirmax, Pegem.Net Eğitim Bilimleri İndeksi, Sobider Sosyal Bilimler İndeksi

ÖNSÖZ/ CUMHURİYETİN 100. YILI ve MEZUNİYET

Eğitimin ülkemizde hem nazari hem uygulama açısından bir bilim hâline gelmesinde büyük katkılar yapan, -bunu iftiharla ifade etmek isterim- okulumuzun kuruluşunun 175. yılına denk düşen bu yılki mezuniyet törenimize hoş geldiniz.

Tanzimat'la birlikte başlayan eğitim reformları ve fakültemizin ilk hâli olan Darülmuallimin inşa oluncaya kadar eğitim, bir bilim disiplini olarak algılanmıyordu. Avrupa dünyasında da 19. yüzyılın ortasına gelinceye kadar durum pek farklı değildi, bunu da gözden kaçırmamak gerekir.

1848'de bugünkü ifadeyle temel eğitim alanında eğitime başlayan, (ancak okulöncesi yoktu) sıbyan ve rüşdiyeler için modern eğitim-öğretimi özümsemiş öğretmenler yetiştirmek amacıyla açılan okulumuz, bugün altı binin üzerindeki öğrenci mevcuduyla 22 alanda lisans seviyesinde öğretmen yetiştirmektedir. Ayrıca bünyesinde bulundurduğu 55'in üzerinde yüksek lisans ve doktora programında 2.500'e varan araştırmacı-öğretmenlerimize eğitim alanındaki araştırmalarına rehberlik yaparken adeta bir eğitim üniversitesi niteliğinde olduğunu ifade etmeliyim.

Bu seneki mezunlarımızı aynı zamanda Cumhuriyetimizin 100. yılını kutladığımız bir yılda mezun ediyor ve bundan sonraki kariyerlerine ve hayatlarına uğurluyoruz.

Değerli Gençler!

Cumhuriyetimizin 100. yılına denk gelen mezuniyetiniz ne büyük bir bahtiyarlık!

Hem cumhuriyetimizin 100. yılı, hem de mezuniyetiniz kutlu olsun!

Cumhuriyetin kurulduğu sene, 1923-24 öğretim yılında acaba kaç ilkokul, lise ve öğretmen vardı? O dönemde nüfusun yaklaşık 12 milyon civarında olduğu ülkemizde, 5 bin civarında ilkokul ve 87 lisede 10 binin biraz üzerinde öğretmen, yaklaşık 350 bin öğrenciye eğitim veriyordu. Bugün ise 35 binin üzerinde ilkokul-ortaokul ve 11 bin civarında lisede, 1 milyon 200 bine yaklaşan öğretmen, 19 milyonu aşan öğrenciye eğitim vermektedir. Bugün Cumhuriyetin 100. yılını kutladığımız bu tarihî eşikte 20 milyonun üstünde devasa ve çok değerli bir eğitim ordusundan bahsediyoruz ve kıymetli gençler, işte sizleri bu kıymetli muazzam orduda görev almak üzere uğurluyoruz.

Kıymetli Genç Meslektaşlarım!

Nicelik açısından durum böyle, nitelik açısından ise şunu rahatlıkla ifade edebilirim; Gerek çeşitli bilimlerde veya tıp alanında uluslararası çapta özgün çalışmalarıyla tanınan Türk bilim insanları gerekse uluslararası ödüller alan kültür, sanat ve edebiyat insanları, hatta çeşitli spor müsabakalarında dünya çapında başarılar elde eden kızlarımız, delikanlılarımız; okulumuza adını veren Atatürk'ün liderliğinde Cumhuriyet'in kuruluşuyla birlikte oluşan ve daima iyi eğitimin aydınlığında ve bilimin ışığında, insan, zaman ve hayatla temas kurarak, sürekli gelişmeye ve yenilenmeye açık tutulan eğitim felsefesinin ve bu alanda gerçekleştirilen önemli girişimlerin

kazanımlarıdır, meyveleridir. Türk eğitiminde aydınlanmanın ve eşitlikçi eğitimin önünü açan isimlerden olan ve 1890'larda okulumuzda ilk kadın öğretim görevlisi olarak ders veren önemli eğitimci Ayşe Sıdık'a'nın dediği gibi; "Bir kavmin saadeti, serveti; terbiye-i fikriyesinin derece-i mükemmeliyeti ile ölçülür." Bugünkü anlatımla, bir toplumun refah ve mutluluk seviyesi; aldıkları eğitimin niteliği, düşünme becerileri, onun özlü ifadesiyle eğitimin "mükemmellik derecesiyle" ölçülür.

Burada şu noktaya sizlerin dikkatini ısrarla çekmek istiyorum; İyi ve sahici bir eğitim var olduğu müddetçe cumhuriyet sonsuza kadar devam edecektir. Aslında bu cümleyi rahatlıkla şu şekilde de ifade edebilirim; cumhuriyet var oldukça iyi ve sahici eğitim de var olacaktır, daima onunla beraber yürüyecektir. Çünkü iyi ve sahici eğitim sayesinde fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür gençler yetiştirebiliriz. İşte tam da bu nedenle Atatürk, 1924'te öğretmenlere seslenirken, "Cumhuriyet sizden fikri hür irfanı hür vicdanı hür nesiller yetiştirmenizi beklemektedir" çağrısını yapmıştır. Çünkü cumhuriyet ancak fikri hür irfanı hür vicdanı hür bireylerin varlığıyla hayat bulur.

Değerli genç meslektaşım,

Bu mezuniyet töreninden sonra artık sizleri hayata, özellikle çocukların o kutsal dünyalarına uğurlayacağız. Kutsal dünya diyorum çünkü siz de biliyorsunuz ki çocukluk bazen bizim anayurdumuz, dönüp ziyaret ettiğimiz evimizdir, ne kadar uzaklara gitsek veya farklı konumlarda bulunsak da...

O açıdan genç öğretmenim, çocukların, öğrencilerin dünyasına girerken çok dikkat etmeli, çok özen göstermeli, adeta kutsal bir mekâna girer gibi çocukların dünyasına sevgi, sabır, dikkat ve şefkatle girmeli, onların dünyasını asla tahrip etmeden, yaralamadan, hiçbir şeyi kırmadan dökmeden... Çünkü sevgi ve şefkat çocuğun, öğrencinin en besleyici gıdasıdır. Bütün eğitim sürecinde de temel tutum bu olmalı, değil mi?

Heyecan verici, güzel ve kıymetli hatıralardan çocukların dağarcığına ne kadar çok anılar ve ortamlar yaratır ve gelecekte kendilerini bulacakları hayat yoluna çıkmalarına ne kadar rehberlik edersek, onlar da geleceklere o kadar güvenle ve cesaretle bakabilirler. Kalbimizde yer eden tek iyi bir hatıranın bile bir gün bizlere ne kadar güzel ve ufuk açıcı dokunuşlar yaptığını görebiliyoruz, değil mi?

Çocukların bu kutsal dünyalarına güzel hatıralar bırakmak için zarafetle çabalayan ve özenle, sabırla emek veren genç öğretmenlerimizi şimdiden kutluyor, mesleğinizin, kariyerinizde ilerlerken hem sizin dağarcığınızda ve hem çocukların, öğrencilerin dağarcığında iz bırakacak iyi hatıralarla ve deneyimlerle dolu geçmesini diliyorum.

Şimdi okulumuzun eski öğretmenlerinden, efsanevi eğitimci-şair kimliğinin müstesna örneklerinden Tevfik Fikret'in 1910'da, okulumuz için yazdığı Darülmualimin Marşı/ eğitim fakültesi marşının ilk mısralarıyla ile bitirmeme müsaade ediniz;

Fikir ordusuyuz, meş'al-i irfanla mücehhez;

Âyât-ı hakikat okunur râyetimizde.

Ye'sin ebedî hasmıyız, ümmîd-i muazzez

Rehberlik eder meşyet-i zî-fikretimizde...

Cehlin, gecenin hâdimiyiz, hâdim-i ilmiz;

Fikir ordusu, feyz ordusu, nûr ordusuyuz biz.

Bugünkü dile rahat bir anlatımla şu şekilde aktarabilirim;

Bilim ve irfanla donanmış fikir ordusuyuz;

Bayrağımızda hakikatin bütün işaretleri okunur.

Ümitsizliğin ebedî düşmanıyız; yüce ümit, saygıdeğer ideal

Düşünce dolu yürüyüşümüzde bize daima rehberlik eder...

Cehaleti ve karanlığı yıkar geçeriz, bilim ve hakikate hizmet ederiz;

Fikir ordusu, irfan ordusu, aydınlanma ordusuyuz biz.

Kıymetli Genç Meslektaşlarım,

Eğitim almak, öğrenmek için karşınıza kim çıkarsa çıksın, ister 7 yaşındaki bir çocuk ister 70'indeki bir birey olsun, onun hem zihin dünyasında ve hem davranışlarında, kendi isteğini de sağlayarak yapıcı, olumlu, iyi yönde değişim oluşturma hedefinize sınıksız tutunmaya devam edin!

Bilim ve irfanın rehberliğinde iyi bir öğretmen olma yolunda ilerlerken ayağınıza taş değmesin! Yüreğiniz ferah, yolunuz açık, geleceğiniz daima aydınlık olsun!

Prof. Dr. Seyfi KENAN
Dekan
Atatürk Eğitim Fakültesi

İçindekiler / Contents

Önsöz / Cumhuriyetin 100. Yılı ve Mezuniyet..... IV

ARAŞTIRMA MAKALELERİ / RESEARCH ARTICLES

Türkiye’de Deprem Riski Azaltma Eğitiminin Okullardaki Uygulamalarına Yönelik Öğretmen Görüşleri ve Öğretmenlerin Afet Bilinç Düzeylerinin İncelenmesi

Examination of Teacher Views on the Implementation of Disaster Risk Reduction Education in Schools and Teachers’ Disaster Awareness Levels in Turkey

Mehmet Selim YILDIRIM..... 1

Psikolojik Danışmanlıkta Özgül Bir Alan: Ekopsikoloji

A Specific Field in Psychological Counseling: Ecopsychology

Hasan KÜTÜK, Azize Nilgün CANEL 25

Yetişkinlerde Sosyal İlişki Gereksinimi ve Sosyal Medya Kullanımı İlişkisi

Relationship between the Need for Relatedness and Social Media Use in Adults

M. Hülya Ünal-KARAGÜVEN 38

The Mediator Role of Identity Salience and Defeat and Entrapment in the Relationship between Centrality of Events and Existential Annihilation Anxiety

Olayların Merkeziliği ile Varoluşsal Yok Olma Kaygısı Arasındaki İlişkide Kimliğin Belirginleşmesi ile Yenilgi ve Tuzağa Düşmenin Aracı Rolü

Neslihan ARICI ÖZCAN, Reyhan ARSLAN BABAL 58

Ortaokul Matematik Dersi Öğrenme Ortamının Matematiksel Yetkinlik Bağlamında İncelenmesi
Examining the Learning Environment of the Secondary School Mathematics Lesson in the Context of Mathematical Competence

Fatih ÇELİKEL, Işıl TANRISEVEN..... 72

Pandemi Döneminde Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşlerinin Mesleki Mutluluk Açısından İncelenmesi

Examining Teachers’ Opinions on Distance Education In Terms Of Professional Happiness during the Pandemic Period

Alper KARAHAN, A. Faruk LEVENT..... 94

Kitap Okumaya Yönelik Tutum Ölçeğinin Ebeveyn Örneklemini ile Yapılan Geçerlik Güvenirlik Çalışması

Validity and Reliability Study of the Attitudes towards Reading Scale with a Sample of Parents

Ayşenur ULUSOY ÜNLÜ, Mübeccel Sara GÖNEN, Emine Gülen ULUSOY..... 120

Bilişsel Davranışçı Temelli Psikolojik Danışmanın Depresyon, Anksiyete ve Stres Belirtileri Üzerindeki Etkisi: Bir Olgu Sunumu

The Effect of Cognitive Behavioral Counseling on Depression, Anxiety and Stress Symptoms: A Case Report

Yakup İME..... 140

Farklılaştırılmış Öğretim Uygulamasının 7. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Öğrenme Yaklaşımları ve Akademik Başarılarına Etkisi

The Effect of Differentiated Learning Practice on the Mathematical Resilience, Mathematics Learning Approaches and Academic Success of 7th Grade Students

Ceren ABAZA, Esma GENÇ..... 154

Üniversite Öğrencilerinde Pozitiflik ve Kariyer Uyumluluğu İlişkisinde Bilişsel Esnekliğin Aracılık Rolü

The Mediating Role of Cognitive Flexibility in the Relation between Positivity and Career Adaptability in University Students

Esra ASICI, Ümüt ARSLAN 172

Ölçek Geliştirme Konulu Tezlerin Ölçek Geliştirme Standartlarına Göre İncelenmesi

Analysis of Theses on Scale Development According to Scale Development Standards

Esra EMİNOĞLU ÖZMERCAN, Buket KEMER..... 190

Harezmi Eğitim Modeli Uygulanan Okullardaki Öğretmenlerin Modele Yönelik Görüşleri

The Opinions of Teachers at Schools Which Applied the Harezmi Education Model on the Model

Şeyma ERDEM, Seval EMİNOĞLU KÜÇÜKTEPE 207

Türkçe Öğretmenlerinin Öğrencilerin Ders ve Etkinliklere Katılım Notlarını Verme Durumlarının İncelenmesi

Examination into the Status of Turkish Teachers' Giving Grades on Students' Attendance to Class and Activities

Atilla DİLEKÇİ..... 227

Yükseköğretim Öğreticileri Perspektifinden Uzaktan Eğitim: Bir Meta Sentez Çalışması

Distance Education from the Perspective of Higher Education Instructors: A Meta Synthesis Study

Dilara Arzugül AKSOY 246

The Effect of Theory of Mind-Based Emotional Development Program on Young Children's Emotional Competencies

Zihin Kuramı Temelli Duygusal Gelişim Programının 5 Yaş Çocuklarının Duygusal Yeterliliklerine Etkisinin İncelenmesi

Elif ÇETİNKAYA, Ayşe Dilek ÖĞRETİR ÖZÇELİK..... 263